

Consultatiedocument:

BETER GEREGELD

Een voorstel voor de versterking van regelgevend proces van de NBA

Consultatiereacties kunnen worden ingediend tot 1 mei 2022

Ten geleide

Accountants spelen een belangrijke rol bij het verstrekken van betrouwbare verantwoordings-informatie door bedrijven, overheden en andere entiteiten.

Tot nu toe betrof dat vooral financiële informatie, maar het belang van duurzaamheidsverslaggeving en andere vormen van niet-financiële informatie (over governance, fraude en corruptie, cybersecurity) neemt snel toe. Daarmee groeit de groep van belanghebbenden.

De NBA is in Nederland - bij wet - de regelgever voor accountants, en bepaalt daarmee ook de standaarden op het gebied van audit.

De laatste jaren worden vragen gesteld over de toereikendheid van het huidige model van beroepsregelgeving. In 2017 plaatste de Monitoring Group, een toezichthoudend orgaan van internationale stakeholders kanttekeningen bij de positie van de internationale standard setters op het gebied van audit/assurance en ethiek, de IAASB en de IESBA. De Monitoring Group was van mening dat het publieke belang onvoldoende was geborgd in de IAASB en IESBA, die op dat moment fungeerden onder de vlag van de International Federation of Accountants (IFAC). Onlangs is besloten tot structurele aanpassing van de financiering en governance van de betreffende standard setters teneinde de inbreng van stakeholders beter te borgen. Belanghebbenden zoals investeerders en toezichthouders krijgen daarnaast een plaats in de samenstelling van de organen. Internationaal wordt op deze manier het publieke belang beter geborgd.

Ook in Nederland zijn er verschillende opvattingen over de totstandkoming van de beroepsstandaarden, zij het dat het debat hier aanvankelijk minder intensief en in mindere mate publiekelijk is gevoerd. Het meest expliciet was de aanbeveling van de Monitoring Commissie Accountancy¹ in 2020 om het proces van regelgeving onafhankelijker te laten verlopen met een betere borging van het publiek belang en een zwaardere rol voor de Minister van Financiën.

Gelet op de noodzaak van een onvoorwaardelijk maatschappelijk vertrouwen in de kwaliteit van de beroepsregelgeving besloot het bestuur van de NBA om de ideeën over een toekomstbestendig proces van regelgeving in Nederland te inventariseren.

Het bestuur koos er daarbij voor om de verbeteringen van een onafhankelijk regelgevend proces passend binnen de internationale visie hierop – althans in eerste instantie - tot stand te brengen binnen de bestaande wetgeving zoals vastgelegd in de wet op het accountantsberoep (WAB). Aanpassing van wet- en regelgeving is immers een langdurig en veelomvattend proces en er lijkt genoeg ruimte aanwezig te zijn binnen de wettelijke kaders. Er werd gestart met een strategische verkenning naar de toekomstige positionering, opzet en invulling van het beroepsreglementeringsproces in Nederland. Hierbij zijn (veranderende) behoeften en verwachtingen van stakeholders en maatschappij leidend, rekening houdende met het internationale totstandkomingsproces van een belangrijk deel van de beroepsreglementering zoals van toepassing in Nederland.

Deze strategische verkenning is uitgevoerd door Janine van Diggelen (oud voorzitter IFIAR, oud AFM-medewerker en thans lid van de PIOB) die in dat kader gesprekken heeft gevoerd met een uitgebreide kring van betrokkenen. Het door haar aan het bestuur van de NBA op 10 november 2020 uitgebrachte Adviesrapport Strategische Verkenning is als bijlage bij dit consultatiedocument bijgevoegd.

---

¹ Aanbeveling 9, Spiegel voor de Accountancysector, Monitoring Commissie Accountancy, januari 2020

Op basis van deze gesprekken formuleerde Janine van Diggelen een aantal aanbevelingen die inhielden dat het proces op drie dimensies verbeterd kan worden:

1. Meer betrokkenheid van maatschappelijke belanghebbenden bij de totstandkoming van de beroepsreglementering;
2. Versterking van de onafhankelijkheid van het Adviescollege voor Beroepsregelgeving (ACB);
3. Meer transparantie en communicatie, waaronder publieke verantwoording over de totstandkoming van de beroepsreglementering.

Zij adviseerde daarbij de maatschappelijke inbreng gestalte te geven door het instellen van een strategisch 'multistakeholder governance orgaan' met formele toezichthoudende en adviserende taken en bevoegdheden. Voorts adviseerde zij het ACB primair verantwoordelijk te maken voor het inhoudelijk vaststellen van de beroepsreglementering, echter na toetsing door het nieuw in te stellen multistakeholder governance orgaan aan vooraf vastgestelde doelstellingen en criteria, alsmede toetsing van de transparantie van het totstandkomingsproces. Binnen de kaders van de huidige wetgeving (in casu de Wab) zal het NBA bestuur, dan wel de NBA leden de beroepsreglementering daarna formeel vaststellen. Janine van Diggelen adviseerde tot slot om in 2025/2026 een nieuw evaluatie- en beslismoment in te bouwen om na te gaan of aanvullende aanpassingen in het regelgevend proces, waaronder een eventueel verdergaande verzelfstandiging van het ACB, nodig zijn om ook in de verdere toekomst te kunnen blijven voldoen aan de (veranderende) maatschappelijke behoeften en verwachtingen.

Het bestuur heeft de door Janine van Diggelen geschetste strategische richting onderschreven en besloten deze richting verder te verkennen en uit te werken. Hiertoe heeft het bestuur Martin Hoogendoorn (hoogleraar Financial Accounting, oud-voorzitter RJ) verzocht om, binnen de governance zoals uiteengezet in de Wet op het accountantsberoep, een meer gedetailleerd voorstel uit te werken voor de modernisering van het regelgevend proces.

Martin Hoogendoorn heeft zijn aanbevelingen, met input van Janine van Diggelen en Tjalling Tiemstra (voorzitter Audit Commissie ABN Amro), verwerkt in een rapport getiteld 'Beter geregeld'. Het rapport bevat voorstellen voor een College voor Beroepsreglementering (CB, verder aangeduid met ACB) bestaande uit accountants en andere deskundigen, dat de regelgeving voorbereidt ter vaststelling door ledenvergadering en/of bestuur. Voorts komt er een Belanghebbenden Orgaan Beroepsreglementering (BOB), bestaande uit externe belanghebbenden, dat samen met het ACB de agenda voor regelgeving opstelt en zwaarwegend advies geeft aan het ACB over de gewenste wijzigingen. Tenslotte doet het rapport voorstellen voor meer transparantie vanuit ACB, BOB en bestuur van de NBA over het proces van totstandkoming van de voorstellen. Het rapport 'Beter geregeld' is opgenomen als bijlage bij dit document.

In de komende maanden wil het bestuur in gesprek gaan met leden en belanghebbenden over de voorstellen in het rapport 'Beter geregeld' en de overwegingen die daaraan ten grondslag liggen. Het uitgangspunt daarbij is dat de beroepsuitoefening van accountants primair het maatschappelijk belang moet dienen en daarmee de belangen van alle betrokken partijen (gebruikers, accountants en verstrekkers).

Het bestuur is met name op zoek naar antwoorden op de volgende vragen:

- 1) Kunt u zich vinden in de drie thema's die de kern vormen voor de verbetering voor het regelgevend proces (geformuleerd in de hoofdstukken 4, 5 en 6):
  - a. Vergroting van de betrokkenheid van extern belanghebbenden:
  - b. Verbetering van de onafhankelijkheid van het regelgevend proces;
  - c. Meer transparantie over het regelgevend proces en de daarbij gemaakte keuzen.

- 2) Wat vindt u van de wijze waarop de betreffende kernthema's zijn uitgewerkt?
  - a) Vergroting van de betrokkenheid van extern belanghebbenden:
    - i) Het instellen van een afzonderlijk belanghebbendenorgaan?
    - ii) De taken en verantwoordelijkheden van een dergelijk orgaan?
    - iii) De samenstelling van een dergelijk orgaan?
    - iv) De werkwijze?
  - b) Verbetering van de onafhankelijkheid van het regelgevend proces;
    - i) De verhouding tussen ACB, bestuur en ALV?
    - ii) De verhouding tussen ACB en belanghebbenden orgaan?
    - iii) De samenstelling van het ACB en de benoeming van leden?
  - c) Meer transparantie over het regelgevend proces en de daarbij gemaakte keuzen.
    - i) De communicatie en verantwoording door het ACB?
- 3) Is in de plannen voldoende rekening gehouden met de belangen van MKB-accountants, kleine kantoren en stakeholders?
- 4) Kunt u zich vinden in de keuze om binnen de huidige wetgevende kaders te blijven? Ziet u nog andere oplossingen? Hoe ziet u de verhouding van het ACB tot de andere regelgevers op het terrein van de besturing en verantwoording van organisaties (zoals RJ, Monitoring Commissie Corporate Governance)?
- 5) Heeft u andere zaken die u onder de aandacht wilt brengen van het NBA bestuur met betrekking tot dit rapport?

Het vervolgproces

Op de Ledenvergadering van 13 juni 2022 zullen de uitkomsten van deze discussie, voorzien van aanbevelingen van het bestuur, met de leden worden besproken. Als uit de ledenvergadering blijkt dat er draagvlak is voor de aanbevelingen van het bestuur dan zullen deze worden uitgewerkt in verordeningen. Deze verordeningen worden aan de leden voorgelegd in de decembervergadering 2022.

Mocht uit de ledenvergadering, of anderszins, blijken dat nader onderzoek nodig is om het proces voor beroepsreggeving in het maatschappelijk belang te borgen dan zal het bestuur kort na de junivergadering een nieuw plan van aanpak presenteren.

Reacties

U kunt uw reactie insturen tot 1 mei 2022, naar: consultaties@nba.nl. Naast deze schriftelijke inbreng zal de NBA ook actief de discussie opzoeken via bijeenkomsten, stellingen en andere vormen van interactie.

Het bestuur van de NBA wil de consultatiereacties graag openbaar maken maar vindt de privacy van respondenten ook belangrijk. Wij vragen u dan ook om aan te geven of we uw reactie wel of niet openbaar kunnen maken.

Ten behoeve van de verwerking vragen wij u tenslotte om uw reactie in Word in te sturen dan wel een Word-versie mee te sturen.